Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

TAE 2027, PI 35
HE 175/2026 vp
Ympäristövaliokunta

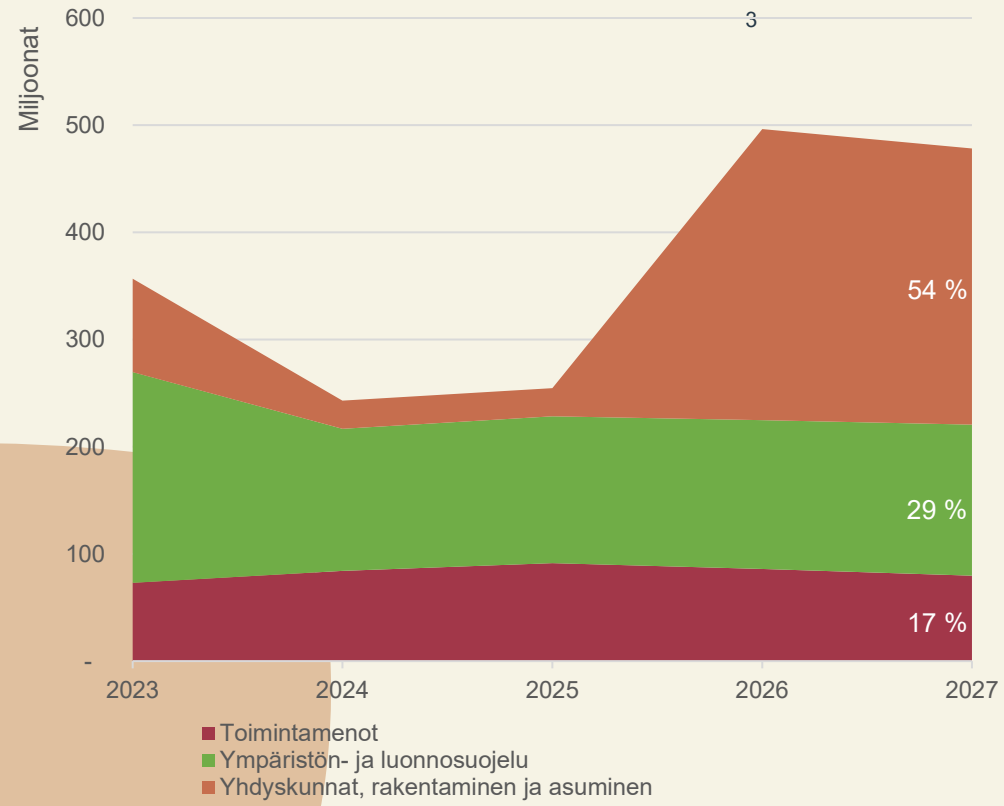
29.9.2026

Tuula Pietilä
Mikko Friipyöli
Timo Tähtinen

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Yleisesittely & luvut 01 ja 20

Ympäristöministeriön talousarvio 2027, yleiskuva

- Pääluokan 35 talousarvion kokonaissumma 478 milj. euroa, joka on 18 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2026 talousarviossa. Pääluokkaan kohdistuu 14 milj. euroa tuottavuustoimenpiteitä.
- Talousarvion keskeiset muutokset TA2026:een nähden:
  - Toimintamenoja (79,8 M€) vähentävät tuottavuusleikkaukset ja määräaikaisten hankkeiden päättyminen (mm. REPower 2024–2026). Vähennys vuoteen 2026 on 7 % (6,3 M€).
  - Ympäristön- ja luonnonsuojelun rahoitus (140,7 M€) säilyy suunnilleen aiemmalla tasolla, lisäystä 2,1 M€ (1 %)
  - Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen -luvun rahoitus kasvoi 2026 merkittävästi, kun Valtion asuntorahaston tehtävät siirrettiin osaksi valtion budjettia. Vuoden 2027 rahoitukseen (257,6 M€) sisältyy sekä merkittäviä lisäyksiä että vähennyksiä.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	2025	2026	2027
Hiilinegatiivinen Suomi on pysäyttänyt luontokadon ja saastumisen			
— Helmi- ja METSO-ohjelmien edistyminen ympäristöministeriön hallinnonalalla vuoteen 2030, ohjelmien toimenpiteiden kokonaistavoitteesta keskimäärin saavutettu, %	73,8	26,6[1)]	29,1[1,2)]
— Suomen kasvihuonekaasupäästöjen kokonaispäästöt ilman maankäyttösektoria, Mt CO_2-ekv.	36,5	36,0	34,5
Vihreä siirtymä on kasvun perusta			
— Materiaalien kiertotalousaste, %	5,5	6,0	6,0
— Uutta toimintaa ja toiminnan muutoksia koskevien ympäristönsuojelulain mukaisten lupa-asioiden mediaanikäsittelyaika, kk	10,3	10	10
— Ympäristöliiketoiminnan liikevaihto, milj. euroa	47 800	48 000	48 200
Elinympäristöt ja uudet ratkaisut tukevat sujuvaa arkea kaikissa elämäntilanteissa			
— Asuntoaloituksien määrä, kpl	18 000	19 000	22 000

1) METSO-ohjelman uusi kausi alkoi 2026, luvut eivät ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin.
2) Tieto päivitetään täydentävässä talousarviossa

Tuottavuussäästöt

Tuottavuussäästöjen kohdennus (milj. euroa)*	2027	2028	2029	2030
Ympäristöministeriö (sis. Varke)	3,051	3,232	3,508	3,864
Suomen ympäristökeskus	4,877	5,048	5,308	5,644
Metsähallitus	3,201	3,324	3,510	3,752
Muut momentit	2,790	2,790	2,790	2,790
Yhteensä	**13,919**	**14,394**	**15,116**	**16,050**

*) Vuosittaiset summat ilmaisevat vähennyksen ko. vuodelle vahvistettuun kehykseen.

- Vähenevät resurssit haastavat ministeriön ja Syken toimintaa. Henkilötyövuosien ennakoidaan laskevan 14 %.
- Ympäristöministeriön osalta haasteena ovat erityisesti EU:n suunnalta tulevat uudet tehtävät.
  - Tietosuojakysymykset rajoittavat tehostamisratkaisuksi tarjottua tekoälyn käyttöä.
- Sykellä vähenevä rahoitus rajoittaa osallistumista yhteisrahoitteisiin hankkeisiin.

- Tuottavuussäästöjä on kohdennettu hallinnonaloille tällä hallituskaudella usealla eri päätöksellä. Säästöt kiristyvät asteittain ja vähentävät ympäristöministeriön hallinnonalan rahoitusta yhteensä 16 milj. euroa vuoteen 2030 mennessä.
- Säästöistä 83 % on kohdennettu välittömiin toimintamenoihin ja 17 % muille momenteille.
  - Muiden momenttien vähennys kohdentuu pääosin ympäristöhallinnon ohjaukseen ja kehittämiseen sekä lisäresursseihin.
- Virastojen osuus tuottavuussäästöistä on vuoden 2030 tasossa seuraava:
  - YM 24 %
  - Syke 35 %
  - Metsähallitus 23 %.

Luku 01. Ympäristöhallinnon toimintamenot

01 Ympäristöhallinnon toimintamenot (milj. euroa)6	TA 2026	TAE 2027	Muutos, %
01. Ympäristöministeriön toimintamenot	38,0	36,2	-5 %
04. Suomen ympäristö-keskuksen toimintamenot	34,3	30,2	-12 %
29. Arvonlisäveromenot	11,4	11,4	-
65. Avustukset järjestöille ja ympäristönhoitoon.	2,4	2,0	-15 %

- Ympäristöministeriön toimintamenot sisältävät paitsi ministeriön myös ministeriön osana toimivan Valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen (Varke) toimintamäärärahan.
- Tämän lisäksi momentille on varattuna rahoitusta päätöksentekoa palvelevien selvitysten, arviointien ja tutkimuksen rahoitukseen, ympäristöhallinnon yhteisten ICT-tehtävien kehittämiseen, kv. toimintaan sekä Tukesin vastuulla oleviin ympäristöhallinnon tehtäviin.

- Lukuun varataan 79,8 milj. euroa (86,1 M€ v. 2026), mikä on 17 % pääluokan rahoituksesta. Rahoitus laskee vuoteen 2026 verrattuna 7 %.
- Keskeiset muutokset:
  - Ministeriön toimintamenoja nostavat asuinrakennusten energiatehokkuuden avustusten hallinnointiin tarkoitettu rahoitus (1 M€) sekä palkkausten tarkastukset.
  - Syken toimintamenoja nostavat EU-rahoitteisten T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus sekä palkkausten tarkastukset.
  - Molempien virastojen määrärahaa vähentävät määräaikaisten rahoitusten päättyminen (mm. REPowerEU) sekä tuottavuustoimenpiteet.
  - Järjestöavustusten määrärahaa laskee ns. joululahjarahojen poistuminen.

Luku 20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen (M€)	TA 2026	TAE 2027	Muutos, %
31. Asumisneuvonnan kehittäminen ja laajentaminen	2,0	2,0	-
33. Ohjelma pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen	4,7	-	-100 %
35. Avustukset alueiden käytön ja rak. digitalisaatioon	3,7	-	-100 %
55. Avustukset korjaustoimintaan	7,0	9,6	37 %
57. Valtion tukeman asuntokannan avustukset	80,6	50,6	37 %
58. Valtion tukeman asuntotuotannon valtuudet	152,0	124,9	-18 %
59. Avustukset asuinrakennusten energiatehokkuuden edistämiseksi		49,0	-
64. Avustukset rakennusperinnön hoitoon	1,7	1,7	-
95. InvestEU-ohjelman kansallinen rahoitusosuus	19,9	19,9	-

- Lukuun 35.20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen ehdotetaan 257,6 milj. euroa (271,6 M€ v. 2026), mikä on 54 % pääluokan määrärahoista.
- Keskeiset muutokset:
  - 37. Korjausavustuksiin varattujen määrärahojen taso nousee 2,6 M€
  - 57. Valtion tukeman asuntokannan aiemmin myönnettyjen avustusten maksatukset laskevat 30 M€.
  - 52. Asuntotuotannon valtuudet laskevat 27,2 M€ verrattuna varsinaiseen talousarvioon 2026. Arviota määrärahan tarpeesta on laskettu 2026 LTAII
  - 59. Avustukset energiatehokkuuden edistämiseksi tuotiin budjettiin 2026 toisessa lisätalousarviossa.
  - Ohjelma pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen sekä avustukset alueiden käytön ja rakentamisen digitalisaatioon eivät jatku 2027.

Korkotukivaltuudet ja erityisryhmät

- Korkotukivaltuuksia valtion tukemaan sosiaaliseen asuntotuotantoon kohdennetaan 500 milj. euroa (1,135 mrd. € v. 2026) sekä takauslainavaltuuksia 100 milj. euroa (300 M€ v. 2026) ja asunto-osakeyhtiöiden perusparannuslainojen valtiontakauksia 100 milj. euroa. Valtaosa valtion tukemasta asuntotuotannosta kohdistetaan suurille kaupunkiseuduille.
- Erityisryhmien asuntojen rakentamista ja korjaamista tuetaan korkotukilainoituksen lisäksi 15 milj. euron (15 M€ v. 2026) investointiavustuksilla. Avustukset kohdennetaan erityisesti pitkäaikaisasunnottomien ja vammaisten asumisen tukemiseen.

Kipupisteet, luku 20 Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

- Valtion tukeman asuntorahoituksen määrä ja asuntotuotanto laskevat voimakkaasti. Kaupungistumisen ja muuttoliikkeen jatkuessa asuntokysyntä voi kasvaa tulevina vuosina, joka voi lisätä tarvetta valtion tukemalle asuntotuotannolle erityisesti kasvukeskuksissa, joissa on eniten tarvetta kohtuuhintaiselle erilaisten asukasryhmien tarpeita vastaaville asunnoille.
- Erityisryhmien investointiavustuksille on kasvavaa tarvetta ikääntyvän väestön ja muiden erityisryhmien tarpeiden täyttämiseksi.
- Valtion tukeman asuntokannan sopeuttamistoimien kuten purkuavustusten ja peruskorjauksien toteuttamisen rahoituksen riittävä taso on keskeistä valtion tukeman asuntokannan toimivan ylläpidon kannalta.

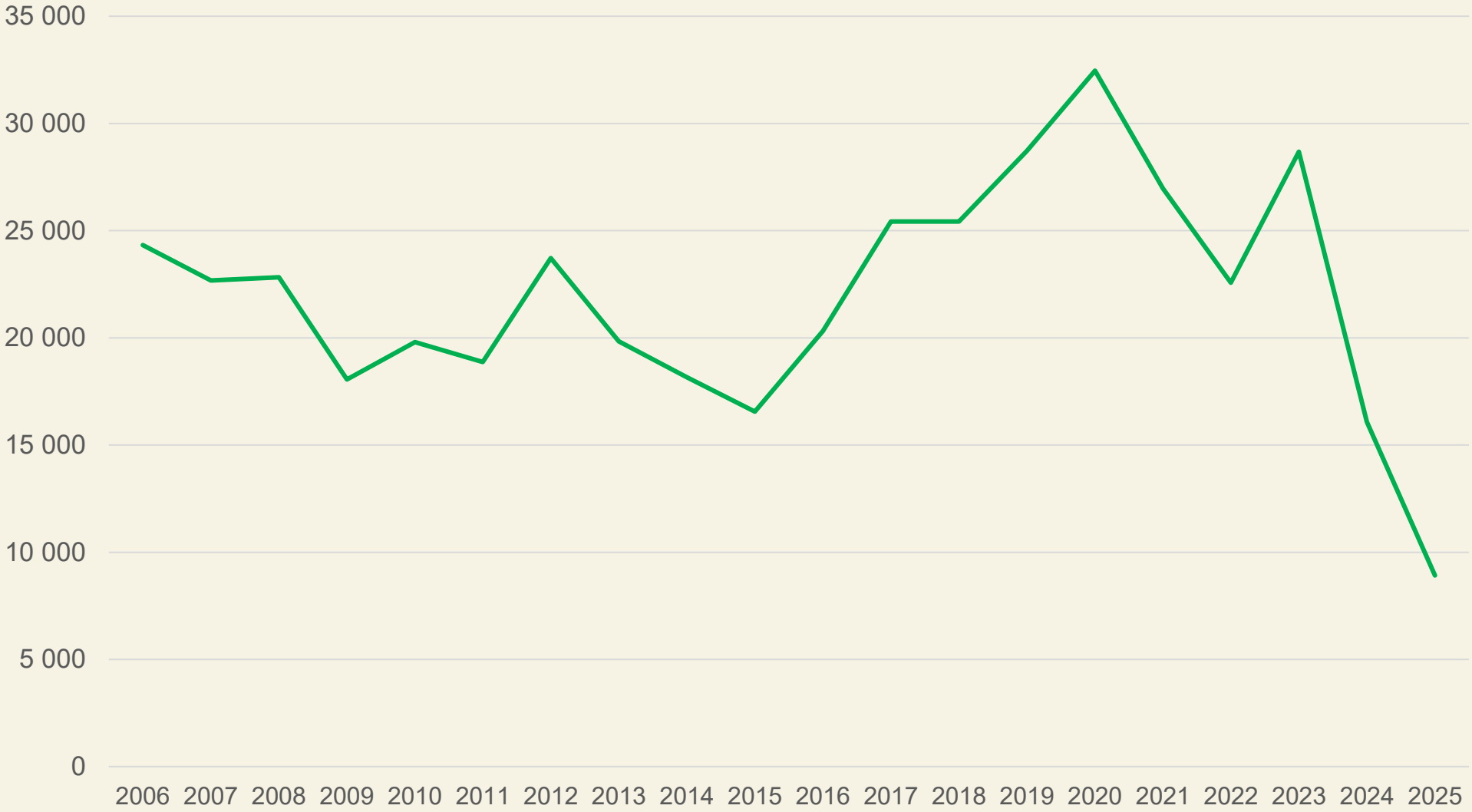
Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Asuntomarkkinoiden ja rakennusalan tilannekuva 2026–2027

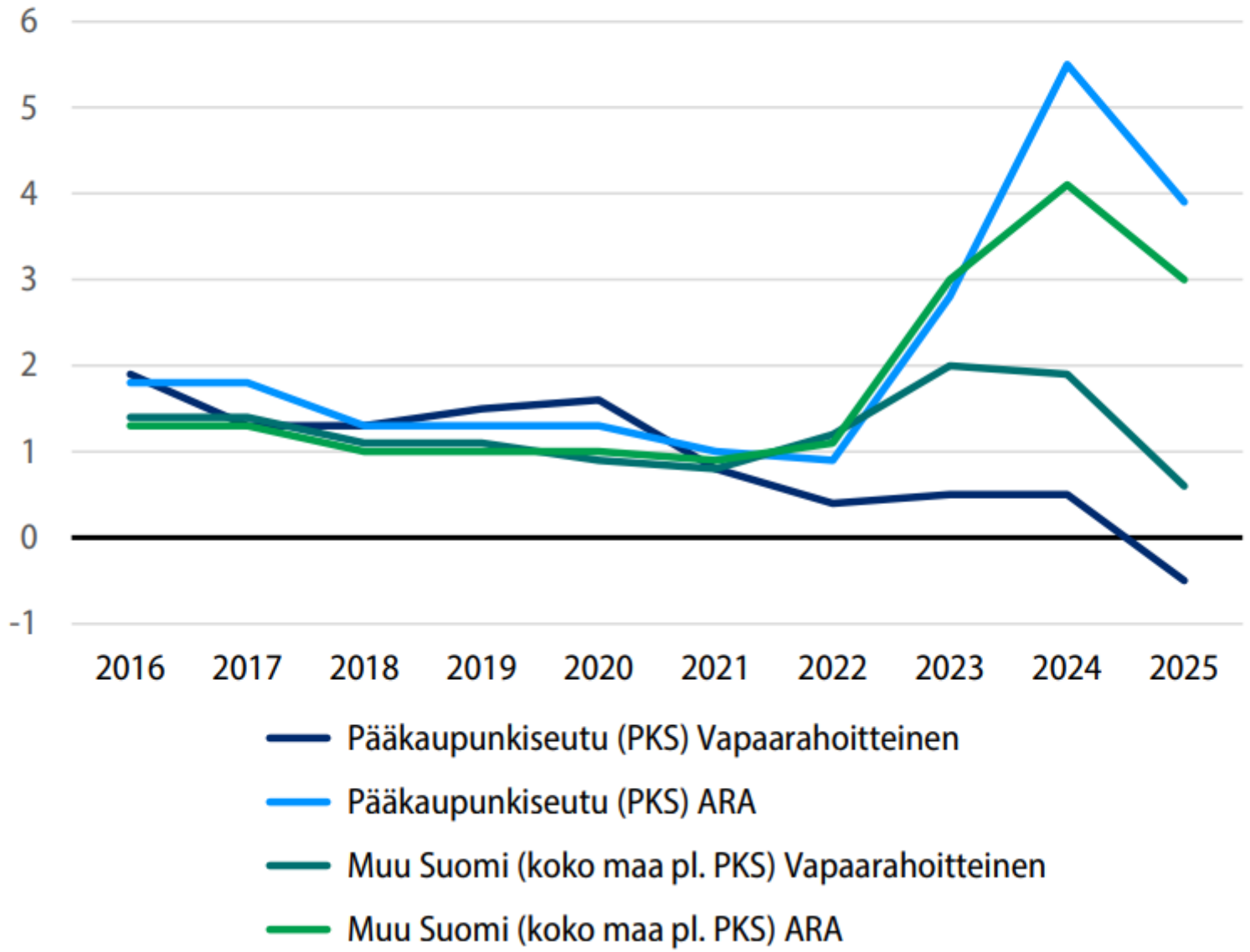
Valtion tukema asuntotuotanto ja avustukset

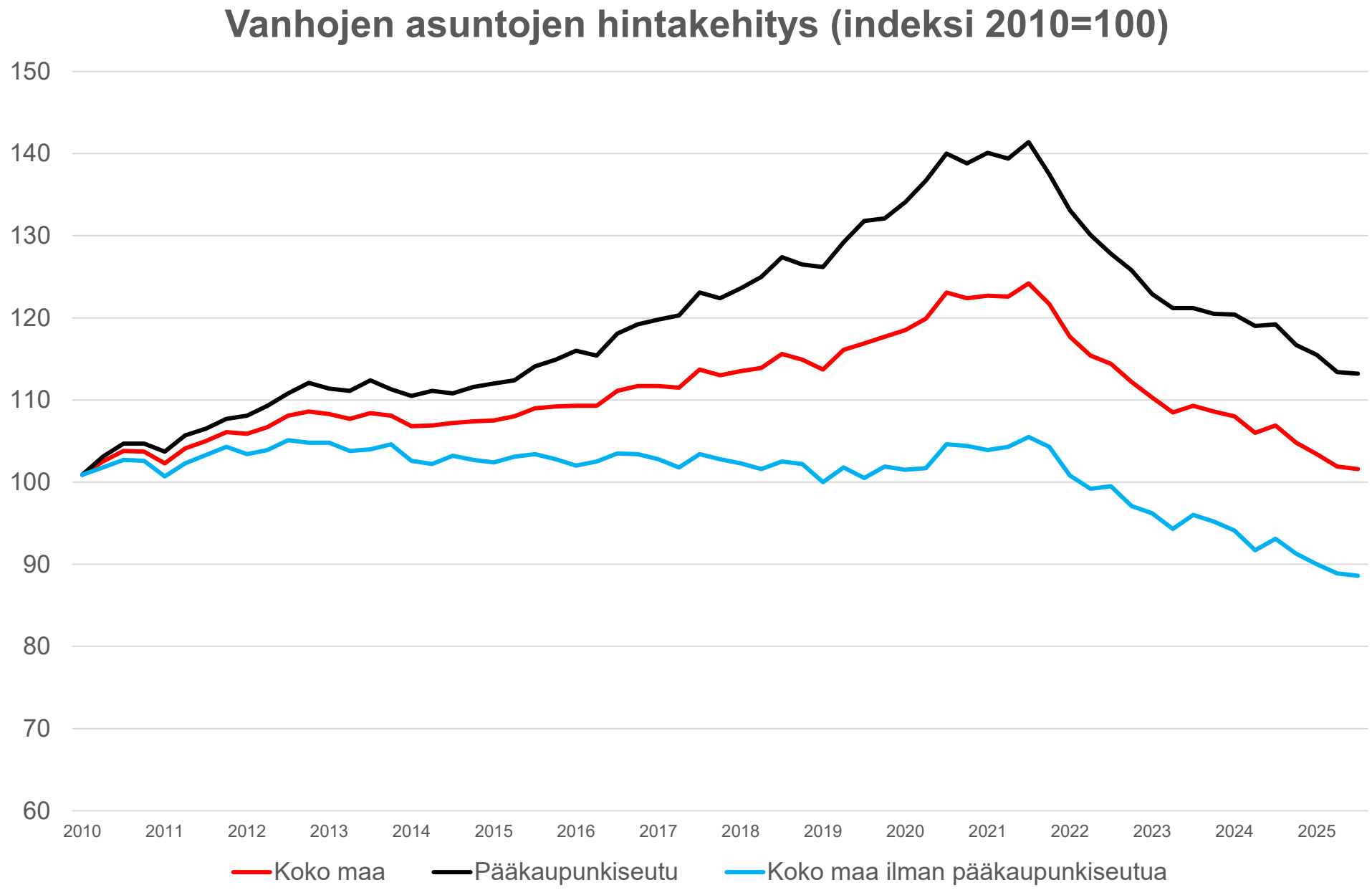
Mikko Friipyöli ja Timo Tähtinen
Ympäristöministeriö

Asuntokuntien määrän muutos koko maa

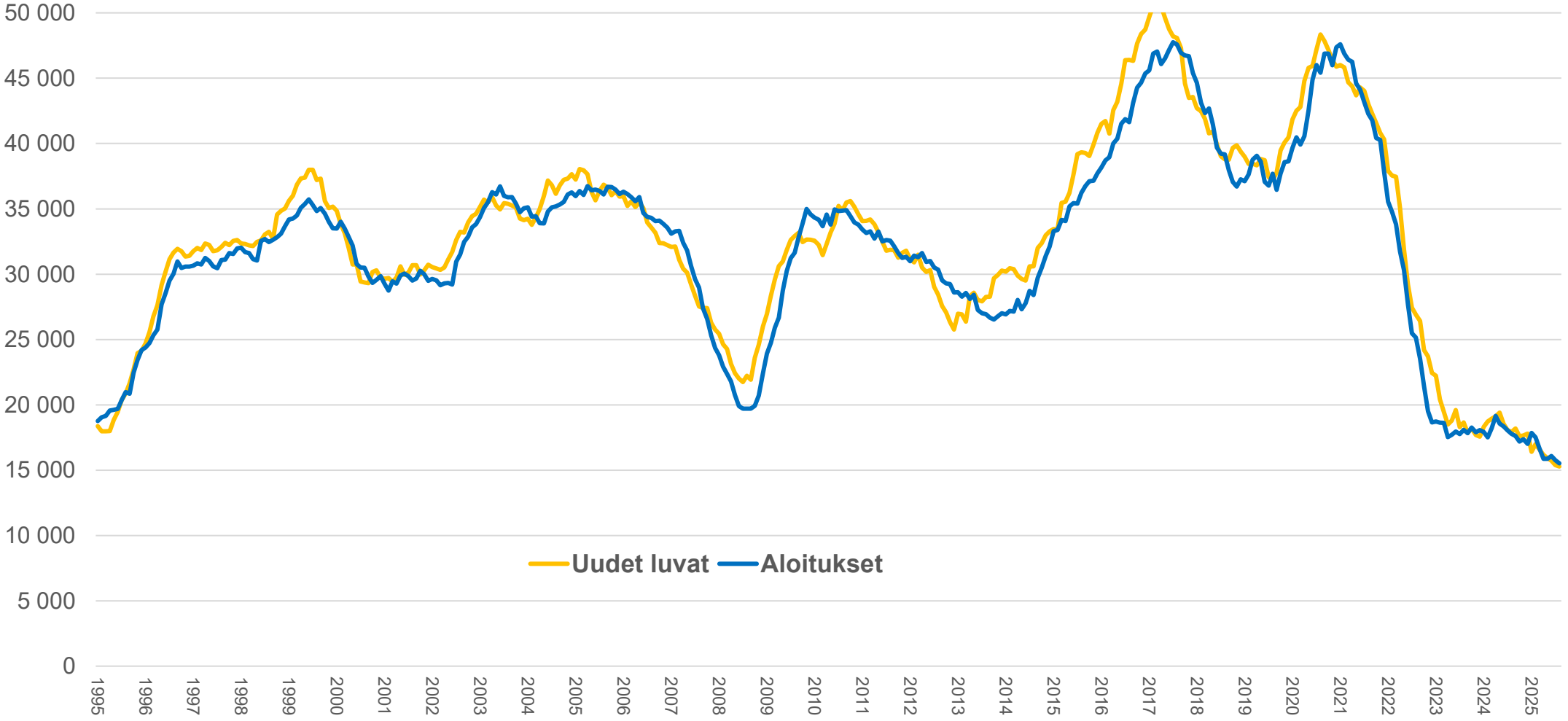

Kuvio 5. ARA- ja vapaarahoitteisten asuntojen vuokraindeksin vuosimuutos.
Lähde: Tilastokeskus

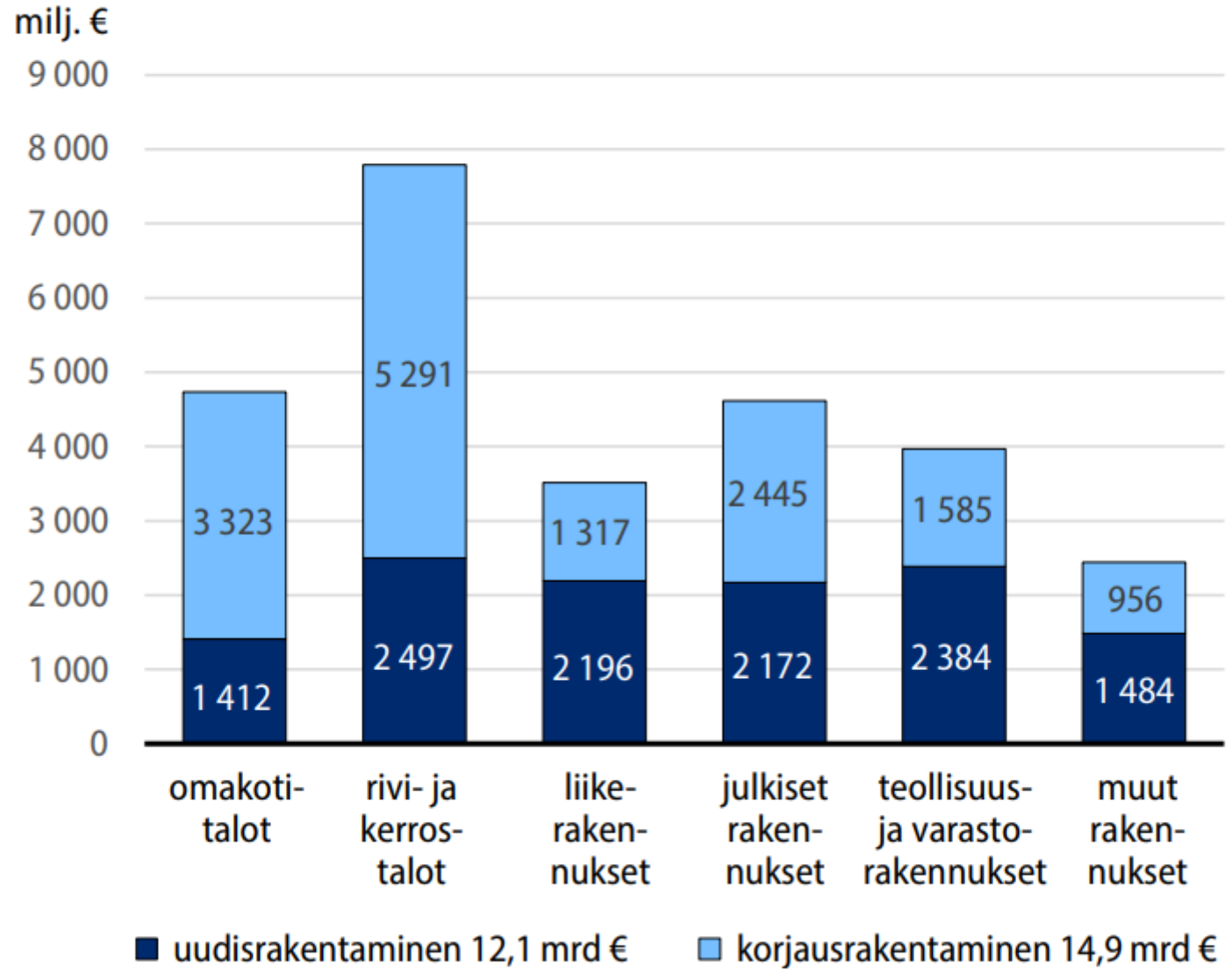

Vanhojen asuntojen hintakehitys (indeksi 2010=100)
150
140
130
120
110
100
90
80
70
60
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
Koko maa
Pääkaupunkiseutu
Koko maa ilman pääkaupunkiseutua

Asuntorakentamisen luvat ja aloitukset kpl (vuosisumma)

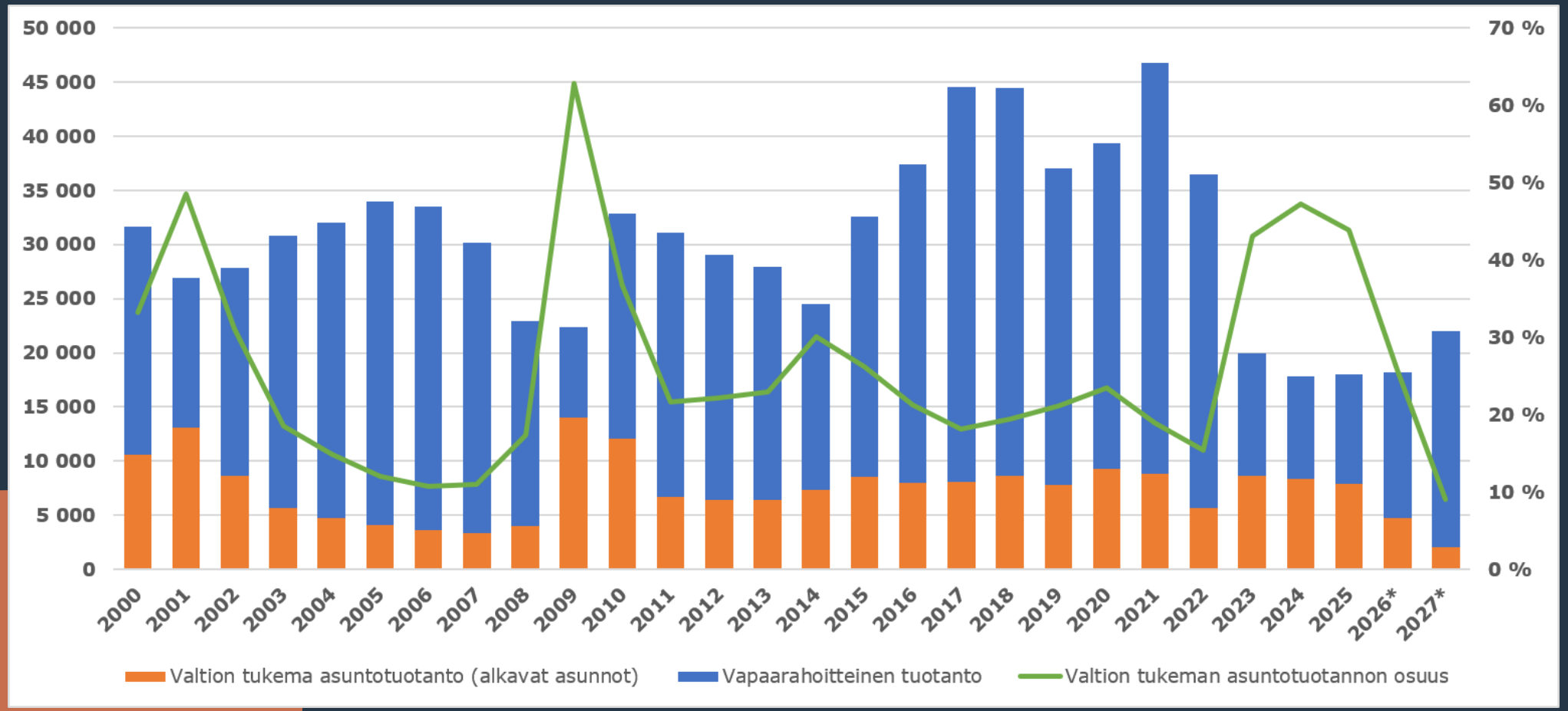
Kuvio 12. Talonrakentamisen arvo vuonna 2025. Lähde: Tilastokeskus, Forecon Oy

Valtion tukema asuntotuotanto ja avustukset

- Vuoden 2027 talousarvioesityksessä korkotukivaltuuden määrä laskee 500 miljoonaan euroon, joka laskee merkittävästi valtion tukeman asuntorakentamisen ja peruskorjauksien määrää.
- Vuonna 2027 ennakoidaan aloitettavan noin 2 000 valtion tukeman uuden asunnon rakentaminen ja noin 2 000 valtion tukeman asunnon peruskorjaaminen.
- Väestön kasvun ja muuttoliikkeen arvioidaan lisäävän kysyntää kasvukeskuksissa tulevina vuosina. Myös kuluttajien luottamuksen lisääntyminen ja ostovoiman kasvaminen voivat edistää asuntomarkkinoiden elpymistä, joka voi lisätä tarvetta valtion tukemalle kohtuuhintaiselle asuntotuotannolle erityisesti kasvukeskuksissa.

Asuntotuotanto 2000-luvulla

Valtion tukema asuntotuotanto ja avustukset

- Ensi vuoden talousarvioesityksessä avustukset korjaustoimintaan nousevat tämän vuoden 6,985 miljoonasta eurosta 9,55 miljoonaan euroon. Avustuksia myönnetään erityisesti iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden asuntojen esteettömyyden sekä turvallisuuden ja terveellisyyden kannalta välttämättömään korjaamiseen.
- Asuinrakennusten energiatehokkuutta parantaviin korjausrakentamisen avustuksiin ehdotetaan yhteensä 50 miljoonaa euroa. Avustuksen tarkoituksena on nopeuttaa suunniteltuja hankkeita ja käynnistää uusia.
- Erityisryhmien asuntojen rakentamista ja korjaamista tuetaan korkotukilainoituksen lisäksi 15 miljoonan euron investointiavustuksilla. Avustukset kohdennetaan erityisesti pitkäaikaisasunnottomien ja vammaisten asumisen tukemiseen.
- Korjausrakentamiseen kohdistetut avustukset edistävät rakennusalan työllisyyttä, talouden elpymistä ja tarpeellisia energiaremontteja.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment